

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри **Н.П. Волкова**
“14” січня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Академічне письмо та риторика»

для спеціальності
015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

м. Дніпро
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічне письмо та риторика» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» / Укладач: О.О. Резван. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2024.

Розробник: О.О. Резван, д.п.н., професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол №8 від 14 січня 2025 р.

ЗМІСТ

1. Програма навчальної дисципліни	4
2. Заплановані результати навчання. Матриця формування і оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти з дисципліни	7
3. Орієнтовний перелік питань підсумкового контролю. Орієнтовний перелік індивідуальних завдань. Тематика підсумкових індивідуальних проєктів	11
4. Порядок оцінювання результатів навчання	13
5. Рекомендована література (основна, допоміжна)	17
6. Інформаційні ресурси в Інтернеті	19

1. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. НАУКОВЕ МОВЛЕННЯ. КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ

Тема 1. Особливості наукового стилю

Науковий стиль та його підстилі: науково-академічний, науково-навчальний та науково-популярний. Мовні засоби наукового стилю. Особливості усної й писемної форм наукового стилю. Наукова лексика; фахова мова. Культура академічного мовлення та наукової комунікації.

Тема 2. Основні жанри наукового мовлення

Основні жанри наукового мовлення: монографія, стаття, есе, дисертація, дипломна робота, курсова робота, підручник, посібник, реферат (реферат-конспект, реферат-резюме, реферат-огляд), тези, анотація (довідкова й рекомендаційна анотація, загальна й аналітична рекомендація), рецензія (невелика стаття науково-теоретичного чи науково-популярного характеру, що містить критичне осмислення наукової праці з метою інформування чи оцінювання), лекція, огляд, дослідницька пропозиція, тези тощо. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати прочитане.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПІДГОТОВКА Й НАПИСАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Тема 3. Основні частини наукового тексту

Робота над науковим текстом: Задум – визначення проблеми визначення гіпотези – обґрунтування методології дослідження – розробка аргументації – виклад результатів. Вимоги оригінальності, чіткості, новизни. Структурування тексту. Організація наукового тексту: використання штампів, логічне узгодження, творення переходів. Особливості створення наукових статей різного виду.

Тема 4. Академічний текст як об'єкт редагування

Основні (дотекстовий / текстовий) підходи до редагування академічного тексту. Види правки академічного тексту. Правка-вичитування. Правка-скорочення. Правка-доопрацювання. Правка-переробка. Дотримання психологічних засад створення академічного тексту. Факт в академічному тексті. Перевірка фактичного матеріалу. Психологічні причини фактичних помилок. Помилки занадто великої активності (багатослівність, пропускання необхідних ланок у ланцюзі роздумів або їх зредукованість і т. ін.). Помилки втомленості (повтори, неточність у слововживанні, в аргументуванні і т. ін.). Помилки браку творчої уяви, творчого підходу до написання тексту (стандартизованість викладу, робота за схемою і т. ін.). Дотримання логічних засад створення академічного тексту. Закон тотожності. Закон суперечності. Закон вилучення третього. Закон достатньої підстави. Прийоми, що допомагають перевірити правильність логічних зв'язків. Усунення логічних недоліків. Редагування

словосполучень і речень. Вибір нормативних лексико-семантичних та фразеологічних мовних засобів для створення академічного тексту. Різновиди лексико-фразеологічних порушень (невмотивована семантична модифікація лексем; невмотивоване багатослів'я; невмотивований плеоназм; невмотивована тавтологія; невмотивована СИНОНІМІЯ; невмотивована паронімія; невмотивована міжмовна омонімія; невмотивоване калькування лексем; невмотивовані запозичення тощо).

Тема 5. Робота з джерелами. Укладання бібліографії

Національні правила оформлення бібліографічних покликань. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання). Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості використання. Практичні поради пошуку інформації в Інтернеті. Наукометричні бази даних. Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери

Основні поняття дослідницької етики та академічної доброчесності. Причини появи неетичного попиту на сумнівні наукометричні показники та наукові журнали. Види порушень норм академічної доброчесності. Критерії для верифікації наукової інформації. Поняття плагіату та самоплагіату, його причини, способи виявлення, техніки уникнення.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1. Мовні засоби наукового стилю

Практичні кейси:

1. Уривок наукової статті з порушенням стилю (розмовні слова, зайві емоції). Завдання: редагувати текст у відповідності до наукового стилю.
2. Аналіз прикладів використання термінів у наукових текстах.

Дослідницьке завдання: Проаналізувати 3 статті за своєю темою дисертації та виписати по 10 прикладів мовних засобів, характерних для наукового стилю у вашій галузі.

2. Жанри наукових текстів

Практичні кейси:

1. Аналіз структури тез та наукової статті (на прикладі реальних текстів).
2. Порівняння жанрів наукового письма (тези, стаття, рецензія, монографія): у чому відмінності між рецензією та оглядом літератури?

Дослідницьке завдання: Написати план тез до власної дисертаційної теми у 3 абзацах.

3. Робота з науковим текстом

Практичні кейси:

1. Уривок з наукової статті для аналізу: визначити основну думку, аргументи, методи дослідження.

2. Робота з анотаціями: проаналізувати правильність викладу змісту.

Дослідницьке завдання: Скласти коротку анотацію до однієї статті зі своєї теми дисертації (5-6 речень).

4. Редагування наукового тексту

Практичні кейси:

1. Редагування тексту зі стилістичними та граматичними помилками.
2. Оцінювання структури статті: чи дотримано логічності?

Дослідницьке завдання: провести редагування власноруч написаного фрагмента (0,5-1 сторінка), пояснивши внесені зміни.

5. Сервіси для укладання бібліографії, бібліографічні менеджери

Практичні кейси:

1. Робота із Zotero/Mendeley: додати 5 джерел та експортувати бібліографію у формат APA/ДСТУ.

2. Перевірка коректності оформлення бібліографії.

Дослідницьке завдання: скласти бібліографічний список (не менше 10 джерел) за темою дисертації, використовуючи один із бібліографічних менеджерів.

6. Запобігання плагіату

Практичні кейси:

1. Аналіз випадків ненавмисного плагіату у наукових роботах.

2. Використання сервісу Unicheck/StrikePlagiarism: перевірка власного тексту.

Дослідницьке завдання: переписати абзац чужого тексту у вигляді коректного перефразування з посиланнями.

7. Особливості наукової взаємодії

Практичні кейси:

1. Розбір кейсу «Як відповісти на рецензію критично, але конструктивно».

2. Моделювання ситуації «Запит у колеги матеріалів для дослідження».

Дослідницьке завдання: підготуйте лист-запит на отримання консультації від наукового консультанта/колеги за темою дослідження.

8. Наукова комунікація та риторика

Практичні кейси:

1. Аналіз виступу на науковій конференції: визначення структури, аргументації.

2. Практика викладу власної наукової ідеї за 3 хвилини.

Дослідницьке завдання: написати 5 аргументів для захисту своєї наукової позиції у дискусії.

9. Підготовка та представлення усного наукового виступу

Практичні кейси:

1. Підготовка 3-хвилинного виступу за темою дисертації.
2. Зворотний зв'язок від групи (що було сильним, що можна покращити).

Дослідницьке завдання:

Підготувати план та тези доповіді для майбутньої конференції.

10. Культура наукової доповіді та презентації

Практичні кейси:

1. Аналіз PowerPoint-презентації: сильні та слабкі сторони.
2. Практика «Склади 5 слайдів до своєї доповіді» (тема дисертації).

Дослідницьке завдання:

Створіть коротку презентацію (5-7 слайдів) за темою дослідження та підготуйте пояснення до кожного слайда.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю*	Результати навчання дисципліни
	Знання
РН-2	РН-2.1. Критично осмислювати теоретичні та методичні основи академічного письма, правила цитування й оформлення бібліографічного опису та формулювати та перевіряти гіпотези на основі системного наукового світогляду, загального культурного кругозору
РН-2	РН-2.2. Застосовувати знання щодо наукового стилю, мовних, граматичних та синтаксичних норм наукового стилю для написання наукових робіт із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
	Уміння
РН-1	РН-1.3. Оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях українського та міжнародного рівня на засадах академічної доброчесності, толерантності та поваги до чужої інтелектуальної власності
РН-1	РН-1.4. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, оприлюднення результатів досліджень у наукових публікаціях українського та міжнародного рівня
	Комунікація
РН-1	РН-1.1. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень,

	комунікативно виправдано користуючись засобами мови для створення відповідних зразків академічного письма
РН-1	РН-1.2. Вільно презентувати наукові та прикладні проблеми професійної освіти державною та іноземною мовами, демонструючи володіння інструментарієм наукового письма, навичками грамотного, логічного та переконливого монологічного та полілогічного наукового мовлення
	Автономність і відповідальність
РН-2	РН-2.3. Проектувати й реалізовувати власний дослідницький стиль з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

**МАТРИЦЯ
ФОРМУВАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ «АКАДЕМІЧНЕ
ПИСЬМО ТА РИТОРИКА» З УРАХУВАННЯМ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Тема	Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Результати навчання з дисципліни	Методи, технології викладання та навчання	Методи контролю
1. Особливості наукового стилю	ІК, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-5, ЗК-7, СК-1, СК-2	РН-1, РН-2	РН-1.2, РН-2.1, РН-2.3	Лекції, практичне заняття, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів, самостійна робота	Тестування, практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у груповій дискусії, усні відповіді, практична демонстрація
2. Основні жанри наукового мовлення	ІК, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-5, ЗК-7, СК-1, СК-2	РН-1, РН-2	РН-1.2, РН-2.2, РН-2.3	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами вивчених літературних джерел, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення ситуаційних задач аналіз конкретних ситуацій, презентації, пошук в Інтернет	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), пояснення розв'язання задач, оцінювання презентації
3. Основні частини наукового тексту	ІК, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-5, ЗК-7, СК-1, СК-2	РН-1, РН-2	РН-2.2, РН-1.3, РН-2.3	Проблемна лекція, «круглий стіл» за тематикою самостійної пошукової роботи, семінар-дебати, семінар-діалог, аналіз проблемно-пошукових завдань, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах,	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), участь в діловій грі, участь в аналізі проблемно-пошукових завдань
4. Академічний текст як об'єкт редагування	ІК, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-5, ЗК-7, СК-1, СК-2	РН-1, РН-2	РН-2.1, РН-2.2, РН-1.3	Лекції, практичне заняття, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів (міні-проєкти), самостійна робота	Тестування, практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у груповій дискусії, усні відповіді,

					практична демонстрація, залік
5. Робота з джерелами. Укладання бібліографії	ІК, ЗК-2, ЗК-3, ЗК-5, ЗК-7, СК- 1, СК-2	РН-1, РН-2	РН-1.1, РН-2.1, РН-1.3, РН-1.4	Лекції, практичне заняття, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів, самостійна робота, написання робіт аналітичного характеру	Практичні завдання, критичний аналіз, оцінка активності під час дискусій і обговорень, оцінка виконання індивідуальних і групових презентацій, оцінка робіт аналітичного характеру

3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Науковий стиль та його підстили: науково-академічний, науково-навчальний та науково популярний.
2. Мовні засоби наукового стилю.
3. Особливості усної й писемної форм наукового стилю.
4. Наукова лексика; фахова мова. Культура академічного мовлення та наукової комунікації.
5. Основні жанри наукового мовлення: монографія, стаття, есе, дисертація, дипломна робота, курсова робота, підручник, посібник, реферат, тези, анотація, рецензія, лекція, огляд, дослідницька пропозиція, тези тощо.
6. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати прочитане.
7. Робота над науковим текстом.
8. Вимоги оригінальності, чіткості, новизни.
9. Структурування тексту.
10. Організація наукового тексту: використання штампів, логічне узгодження, творення переходів.
11. Особливості створення наукових статей різного виду.
12. Основні підходи до редагування академічного тексту.
13. Види правки академічного тексту.
14. Дотримання психологічних засад створення академічного тексту.
15. Факт в академічному тексті.
16. Перевірка фактичного матеріалу. Психологічні причини фактичних помилок.
17. Дотримання логічних засад створення академічного тексту. Усунення логічних недоліків.
18. Редагування словосполучень і речень.
19. Національні правила оформлення бібліографічних покликань.
20. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.
21. Міжнародні стилі оформлення бібліографічних покликань, особливості використання.
22. Практичні поради пошуку інформації в Інтернеті.
23. Наукометричні бази даних. Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери.
24. Основні поняття дослідницької етики та академічної доброчесності.
25. Причини появи неетичного попиту на сумнівні наукометричні показники та наукові журнали.
26. Види порушень норм академічної доброчесності.
27. Критерії для верифікації наукової інформації.
28. Поняття плагіату та самоплагіату, його причини, способи виявлення, техніки уникнення.
29. Основні види і форми взаємодії у науковому середовищі: взаємодія з редакційними колегами, науковим опонентом; співпраця з науковим керівником.
30. Принципи успішної наукової взаємодії: time management, рефлексія, реагування на зауваження.

31. Жанри усної форми наукового стилю: повідомлення, доповідь, дискусія, опонування.
32. Підготовка наукової доповіді.
33. Культура наукової презентації.
34. Риторична майстерність в усному науковому виступі.
35. Риторичні фігури у науковому виступі: тропи, риторичні запитання, інверсія та ін.
36. Підготовка тексту усного виступу на конференції.
37. Культура створення наукової презентації.
38. Правила оформлення прямої та непрямої мови у науковому тексті.
39. Правила оформлення бібліографії за різними АРА стилями.
40. Способи уникнення плагіату у наукових текстах.
41. Інтерпретація власних друкованих праць як запобігання самоплагіату.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань

1. Скласти глосарій (20–25 термінів) ключових понять власного дослідження з поясненням їх значення для нефахової аудиторії. Написати 5 прикладів речень, у яких застосовані мовні засоби наукового стилю, притаманні вашій спеціальності.
2. Підготувати порівняльну таблицю (жанр, ціль, обсяг, структура, стиль) для трьох жанрів: стаття, тези, анотація. Написати коротку довідкову анотацію (100–150 слів) до статті у своїй галузі.
3. Скласти план статті або розділу дисертації (з назвою теми, метою, завданнями, тезами кожного підпункту). Переписати абзац власного наукового тексту, застосовуючи принципи чіткості, лаконічності та логічності.
4. Виконати правку-вичитування (з позначенням знайдених помилок) фрагмента власного наукового тексту обсягом 200–300 слів. Зробити редагування одного абзацу з точки зору уникнення багатослів'я, тавтології та порушень логіки.
5. Укласти список 10 джерел з теми власного дослідження у двох стилях: ДСТУ 8302:2015 та АРА. Підготувати коротку інструкцію для себе: «Як працювати з Zotero/Mendeley/EndNote».
6. Виконати самоперевірку фрагмента (200 слів) через Unicheck/StrikePlagiarism і підготувати короткий звіт про рівень унікальності. Написати коротку пам'ятку з 5 правил уникнення плагіату у власній роботі.
7. Підготувати короткий супровідний лист до редакції журналу (150–200 слів). Скласти лист-запит на участь у науковій конференції.
8. Підготувати 3-хвилинну усну доповідь «мікроTED» про власне дослідження (структура: вступ, проблема, рішення, значення). Написати короткий текст для соціальної мережі (до 500 знаків) про власне дослідження у стилі наукової популяризації.
9. Підготувати презентацію (5–7 слайдів) для захисту розділу дисертації або тез виступу. Записати план виступу та підготувати короткий конспект.

10. Підготувати check-list для самоперевірки публічного виступу (не менш як 10 пунктів). Провести самооцінку після репетиції виступу за критеріями: чіткість, структура, мовлення, комунікація з аудиторією, риторика.

Тематика підсумкових індивідуальних проєктів

1. Підготовка наукової статті для публікації. Передбачає підготовку наукової статті (3000–4000 слів) за темою власного дослідження: з дотриманням вимог академічного письма, структури IMRaD, цитування, оформлення бібліографії; перевірку на плагіат, захист статті (коротка презентація + відповіді на запитання).

2. Підготовка та захист портфолію. Портфолію включає: анотацію до теми дисертації (150–200 слів), тези для конференції (500–700 слів), фрагмент розділу дисертації/статті (1500–2000 слів) з редагуванням, список використаних джерел (у 2 стилях: ДСТУ та APA/Chicago), звіт перевірки на плагіат (скріншот звіту), коротку усну презентацію (5 хв).

3. Підготовка й захист наукової доповіді з презентацією. Передбачає підготовку доповіді на 7–10 хвилин з презентацією (10–12 слайдів) за темою власного дослідження; складання тез (500–700 слів) для виступу; захист доповіді під час практичного заняття з дотриманням вимог академічної риторики, культури доповіді, структури виступу.

4. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкова оцінка по дисципліні виставляється за 100-бальною шкалою згідно «Положення про організацію освітнього процесу». Завданнями поточного модульного контролю знань здобувачів є перевірка та оцінка:

- а) систематичності та активності роботи здобувача на аудиторних заняттях;
- б) виконання завдань, виданих для самостійного опрацювання;
- в) виконання індивідуальних проєктів;
- г) розуміння та засвоєння матеріалу, набутих навичок та вмінь самостійно опрацьовувати матеріал, самостійно працювати з літературою та іншими джерелами, осмислювати та узагальнювати зміст теми та розділу, а також умінь усно чи письмово подавати матеріал у вигляді презентації, відповідей на запитання тощо

Результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки знань здобувачів з певної дисципліни.

Якщо аспірант/ка за результатами підсумкового вивчення навчальної дисципліни набрав/ла менше 60 балів, він/вона отримує незадовільну підсумкову оцінку

Усі письмові роботи аспіранта проходять перевірку на оригінальність. Рівень оригінальності повинен бути не нижче 70%. У разі виявлення неоформлених відповідним чином запозичень, фальсифікації даних чи інших форм академічної недоброчесності роботи анулюються, а до порушників застосовуються методи впливу, передбачені «Положенням про організацію навчального процесу».

Розподіл балів за змістовими модулями, темами та формами діагностики

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Макс. балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1.	Активність на практичних заняттях	40	<i>Теоретична підготовка</i> - відмінне розуміння теоретичного матеріалу, використання термінології точно та доречно; - відповіді логічні, структуровані, підкріплені прикладами або теоретичними доказами; - без труднощів, невимушено надаються відповіді на запитання, зокрема на складні або додаткові; <i>Участь у дискусіях</i> - ініціювання обговорення, надання пропозицій, активне реагування на ідеї інших; - надання обґрунтованих аргументів, посилення на наукові та навчальні джерела чи власний досвід; - дотримання етики дискусії, використання конструктивної критики, підтримка атмосфери співпраці. <i>Виконання практичних завдань</i> - завдання виконуються у повному обсязі, з урахуванням усіх вимог та інструкцій. - виконання завдання без допомоги викладачки або групи, демонстрація високого рівня розуміння матеріалу; - результати завдань чіткі, коректні, оформлені відповідно до встановлених стандартів; - демонстрація нестандартного підходу до виконання завдань. <i>Групова робота</i> - ініціація або координація виконання групових завдань, внесення пропозицій та способів їх реалізації; - активна допомога іншим членам групи, сприяння досягненню загальної мети; - суттєвий вплив висунутих пропозицій якості групового завдання. <i>Творчий підхід та ініціативність</i> - представлення нових, оригінальних ідей у виконанні завдань або дискусіях; - активність у виконанні додаткових завдань або внесення пропозицій щодо шляхів покращення результатів занять; - швидке реагування на зміни в завданні або додаткові запити викладачки
2.	Поточні практичні роботи - 8	40	завдання виконане в повному обсязі, усі аспекти враховані; рішення логічне, обґрунтоване, зрозуміле; продемонстровано розуміння сутності теми, матеріал викладено на високому рівні, використано рекомендовані джерела, дотримано вимог до оформлення; завдання виконано з урахуванням відповідних методів аналізу або розрахунків; чітко дотримано структуру завдання; відповідність академічному стилю; продемонстровано власний погляд, творчий підхід до вирішення завдання; використано нові або незвичні підходи, додаткові матеріали
3.	Виконання та презентація	20	Аспірант творчо поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав, в тому числі за

індивідуального проєкту	допомогою інформаційних технологій, нові знання для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; використано творчий підхід, продемонстровано глибоке розуміння матеріалу <i>Виконання індивідуального проєкту може бути зараховано за умови наявності відповідного сертифіката або іншого документа за тематикою навчальної дисциплін або участь в міжнародному підвищенні кваліфікації, семінарі, вебінарі, кваліфікаційному тренінгу в рамках неформальної освіти, у т.ч. під час навчання під час навчання на онлайнкурсах від Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy edX, EdEra та ін. (підстава¹).</i>
Всього	100

Загальні критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Оцінка за національною (4-бальною) шкалою	Шкала рейтингу Університету імені Альфреда Нобеля	Оцінка за шкалою ЄКТС	Характеристики представленої аспірантом відповіді
5 (відмінно)	90-100	A	Аспірант демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії, співвідносить теорію з практикою; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми, самостійного відбору і якісної обробки додаткової наукової інформації та емпіричних даних; вмє обирати й реалізовувати (з елементами оригінальності й новизни) технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу; демонструє вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності
4 (дуже добре)	82-89	B	Аспірант припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії, співвідносить теорію з практикою; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної

¹ ПП-551-069 Положенні про підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (пп. 3.13).

			обробки додаткової наукової інформації та емпіричних даних; вміє обирати й реалізовувати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу; вміє започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю
4 (добре)	75-81	C	Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропонувані в лекціях і рекомендованих джерелах; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; ; є деякі незначні упущення і неточності, але без серйозних помилок під час вибору та реалізації технологій навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створенні умов конструктивної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу; має незначні ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійсненні аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю
3 (задовільно)	67-74	D	Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропонувані в лекціях; є упущення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій; має ускладнення у виборі й реалізації технологій навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; має ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження. За час навчання досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю
3 (достатньо)	60-66	E	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропонувані в лекціях; не вміє здійснити оцінку концепцій і теорій; має ускладнення у виборі й реалізації технологій навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; має значні ускладнення у

			започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження. За час навчання формально ставився до вирішення поставлених завдань, інколи виявляв вміння самостійно вирішувати завдання, долучатись до дискусій, пояснювати прийняті рішення; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю.
2 (незадовільно)	35-59	FX	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни, невірно визначає основні поняття навчальної дисципліни; майже не виявляє активності в започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження; може відтворити лише окремі фрагменти з навчальної дисципліни. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни аспірант виконав, проте працював пасивно, його відповіді під час навчальних занять в більшості є невірними, необґрунтованими; допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача
2 (незадовільно)	1-34	F	Аспірант не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; не вміє обирати й реалізовувати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета та відсутність активності у проведенні наукового дослідження

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2017. 169 с.
2. Академічне письмо та риторика : навч. посіб. / Укладачі: О.М. Максимець, І.О. Назаренко. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2024. 224 с.
3. Академічне письмо : навчальний посібник / укладачі : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв : НУК, 2022. 116 с.
4. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 130с.
5. Колоїз Ж.В. Академічне письмо та риторика : практикум. Кривий Ріг: КДПУ, 2018. 196 с.
6. Навчальний посібник з дисципліни «Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів» / Укладач Лютий Т.В. URL: https://www.dropbox.com/s/63irdh9zfsfh6s9/04_LyutyyTV_Academic_Writing.pdf?dl=0
7. Науковий текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності. URL: <https://studopedia.org/10-127527.html>
8. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо» / уклад. С.К. Ревуцька. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018.81 с.
9. Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в

українських вищих навчальних закладах. URL: <https://saiup.org.ua/resursy/rekomendatsiyi-shhodo-vprovadzhennya-etychnyh-kodeksiv-v-ukrayinskyh-vyshhyh-navchalnyh-zakladah/>

10. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю. К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2016. 627 с.

Допоміжна

1. Галицька О. Б. Етнокультурна специфіка наукового дискурсу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки : Мовознавство*. Луцьк, 2017. № 3 (352). С. 218–223.
2. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 624 с.
3. Кременовська І.В. Плагіат у наукових публікаціях: методи виявлення та викорінення. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Вип. 11. К. : Академперіодика, 2015. С. 60-66.
4. Науковий текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності. URL: <https://studopedia.org/10-127527.html>.
5. Орфографічний словник української мови. URL: <http://www.slovnkyk.ua/>
6. Радишевська М. Новий довідник. Українська мова. Київ : Рідна мова, 2020. 448 с.
7. Рижко О. Поняття, види, класифікації плагіату. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника*. 2016. № 8. С. 134-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lnnbyivs_2016_8_12.
8. Сагач Г.М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. Київ : Зоря, 2003. 255 с.
9. Сазик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrumentzabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>.
10. Семеног О. М., Семеніхіна О. В., Безуглий Д. С. Формування академічної культури майбутніх педагогів дослідників в умовах цифрового творчого середовища як наукова проблема. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Том 62, № 6. С. 240–252. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/1917/1286>.
11. Семеног О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. Київ : ВЦ „Академія», 2010. 216 с.
12. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: навч. посіб. Київ : Центр навч. літератури, 2004. 216 с.
13. Словник української мови (в 11 т.). URL: <http://sum.in.ua/>
14. Шліхта Н. Мистецтво академічного письма: практичні поради. URL: https://www.youtube.com/watch?v=TYtYgZDEVPe&fbclid=IwAR23f1S_UME-pv5CbTUegSVO0dRXytmI4II7wqRq3-AVdI0GB8FYXyZA0bUI
15. Яхонтова Т. В. Основи англomовного наукового письма: навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців. Львів: ПАІС, 2003. 220 с

16. Behmel A. Der Uni-Ratgeber: Akademische Rhetorik. Stuttgart : ibidemVerlag, 2012. 148 S.
17. Behmel A. Akademisches Schreiben. Stuttgart : ibidem-Verlag, 2012. 132 S.
18. Burke J. Academic vocabulary list. 2014. URL: <https://www.vocabulary.com/lists/388513>
19. Englander K. Writing and publishing science research papers in English: A global perspective. New York: Springer, 2014.
20. Hartley J. Academic writing and publishing: A practical guide. New York: Routledge, 2008.
21. Hogue A. First steps in academic writing (The Longman academic writing series). New York: Pearson & Longman, 2008.
22. Ilchenko O. M. The language of science: Semantics. Pragmatics. Translation. Kyiv: Naukova Dumka, 2009
23. Robling F.-H. Rhetorische Ethik. Hamburg: Meiner, 2020. 228 S.
24. Silvia P. J. How to write a lot: a practical guide to productive academic writing. Wash- ington: American Psychological Association, 2018.
25. Sowton C. 50 steps to improving your academic writing: Study book. London: Garnet Publishing, 2012.
26. Wallwork A. English for presentations at international conferences. New York, Dordrecht, Heidelberg, London: Springer, 2010.

Інформаційні ресурси

<http://kulturamovy.univ.kiev.ua>
<http://www.mova.info/Page.aspx?l1=202>
<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/a>
<https://ukr-mova.in.ua>

Адреси електронних бібліотек:

1. Бібліотека ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». URL: <https://lib.duan.edu.ua/uk/>
2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://w.w.w.nbu.gov.ua/>
3. Бібліотека імені Максимовича. Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/eng/title4.php3>
4. Бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
5. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://dnpb.gov.ua/ua/history/>
6. Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://w.w.w.ognb.odessa.ua/>

Інтернет-джерела

1. <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України
2. <http://naps.gov.ua/> – сайт Національної академії педагогічних наук України
3. <https://imhttps://imzo.gov.ua/zo.gov.ua> – сайт Інституту модернізації змісту освіти

4. <http://osvita.org.ua> – освітній портал (каталог освітніх ресурсів, новини освіти).
 5. <http://osvitanet.com.ua/> – навчально-методичний сайт ЗАТ – Інститут передових технологій.
 6. <http://iat.kiev.ua/> – Інститут передових технологій.
 7. <http://www.edu-ua.net> – освітня українська мережа.
 8. <http://www.ednu.kiev.ua/> – Educational Network Ukraine (українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми організаціями, інформація про системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми та ін.).
 9. <http://www.osvita.org> – освітньо-консультативний центр – Освіта.
 10. <http://o-svit.iatp.org.ua> – каталог освітніх ресурсів О-СВІТ: інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.
 11. <http://www.osvita.org.ua/> – освітній портал (події освіти, статті тощо).
 12. <http://www.umo.edu.ua> – ДВНЗ —Університет менеджменту освіти НАПН України.
- <http://proftekhsosvita.org.ua/uk/> – портал професійно-технічної освіти України.

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічне письмо та риторика»

Підписано до друку ____ . ____ . 201__ р. Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. _____

Оперативна поліграфія. Зам. № ____ . Тираж ____ прим.

Університет імені Альфреда Нобеля.

49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.